

Magistrát města Ústí nad Labem

Oddělení sociálně právní ochrany dětí

Informace pro občany

DOMÁCÍ NÁSILÍ

CO JE TO DOMÁCÍ NÁSILÍ?

Pod pojmem „domácí násilí“ se rozumí stupňující se opakované násilí fyzické, psychické, ekonomické či sexuální povahy mezi manželi nebo partnery či kombinace těchto jednotlivých forem. Problém „domácího násilí“ je však pojímán i v jeho širším významu – tzv. rodinné násilí. Násilí v rodině totiž může mít různé konkrétní podoby od týrání a zanedbávání dětí přes trýznění seniorů až po zmíněné psychické a fyzické násilí mezi mužem a ženou. Charakteristické pro takové útoky tedy je, že k nim dochází mezi osobami, které spolu jsou či v minulosti byly v rodinném, partnerském či obdobném vztahu a trvale spolu žijí v jednom bytě či domě. Cílem takového jednání přitom je vytvoření vztahu závislosti oběti na pachateli a získání moci pachatele nad obětí. Intenzita domácího násilí se obvykle časem zvyšuje, přesto však k násilí ve vztahu nedochází neustále – střídají se období násilí a relativního klidu. Domácí násilí se pro svou trvalost a různou intenzitu násilných aktů postupně stává součástí jejich běžného života. Domácí násilí není možné zaměňovat s partnerskou hádkou či „manželskou rozepří“, při níž proti sobě stojí dva jedinci ve stejné pozici. Domácím násilím rovněž není jednorázový incident.

JE DOMÁCÍ NÁSILÍ PŘESTUPKEM ČI TRESTNÝM ČINEM?

Podle intenzity jednání násilníka se může jednat o přešupek (přestupky proti občanskému

soužití – např. úmyslné narušení občanského soužití vyhrožováním újmou na zdraví nebo drobným ublížením na zdraví) či trestný čin (např. týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě, ublížení na zdraví, omezování osobní svobody).

V této souvislosti je nutné zdůraznit, že projednání přestupků mezi osobami blízkými je podmíněno tím, že postižená osoba musí podat návrh na projednání přestupku. V případě zastavení přestupkového řízení (např. pro nedostatek důkazů) je však návrh povinen uhradit náklady řízení ve výši 1.000,- Kč (z důvodů hodných zvláštního zřetele může být tato paušální částka snížena). Přestože trestní stíhání řady trestných činů páchaných v rámci domácího násilí je podmíněno souhlasem poškozeného, v případě trestného činu týrání osoby ve společně obývaném bytě nebo domě tomu tak není, což umožňuje policejním orgánům zahájit vyšetřování proti pachateli i v případě, kdy s tím samotný poškozený (oběť) nesouhlasí.

KAM SE MŮŽE OBĚŤ DOMÁCÍHO NÁSILÍ OBRÁTIT?

Nejpodstatnější z pohledu oběti je možnost obrátit se s žádostí o pomoc na Policii ČR. Místem podání trestního oznámení může být policie nebo státní zastupitelství (nejlépe místně příslušné tam, kde k trestnému činu došlo). Trestní oznámení jsou policisté povinni vždy přijmout. Trestní oznámení lze podat ústně či písemně. Pokud oběť podává trestní oznámení ústně, může požadovat kopii protokolu o trestním oznámení.

Pokud se v bytě či domě, kde dochází k násilí, nachází nezletilé děti, měla by oběť neprodleně o situaci informovat sociální pracovníci oddělení sociálně-právní ochrany dětí. Dětem, které jsou svědky nebo i objektem domácího násilí, by měla být ze strany orgánu sociálně-právní ochrany dětí věnována zvýšená pozornost.

Pokud by došlo k fyzickému napadení, je třeba vždy vyhledat lékaře a sdělit mu, jak ke zraněním došlo a kdo je způsobil. Od lékaře je vhodné si vyžádat detailní zprávu o zdravotním stavu po napadení.

Krizovou pomoc osobám ohroženým domácím násilím poskytují též specializovaná sociální zařízení – intervenční centra. Tato centra poskytují individuální sociálně-právní pomoc v konkrétních případech a zároveň koordinují interdisciplinární spolupráci mezi dalšími navazujícími službami na úrovni kraje. V případech vykazání spolupracují s Policií ČR. Pokud Policie ČR vykáže pachatele domácího násilí ze společného bytu, intervenční centrum je povinno kontaktovat oběť do 48 hodin od chvíle, kdy se od Policie ČR dozví o vykazání.

Vždy je možné se obrátit též na tísňovou linku Integrovaného záchranného systému 112, příp. linku policie 158 či lékařské pomoci 155.

KDY MŮŽE BÝT ÚTOČNÍK Z BYTU VYKÁZÁN?

Vykazání je preventivním opatřením směřujícím k ochraně ohrožených osob. Policie může násilnou osobu vykazat, pokud zjistí, že se jedná o případ domácího násilí. Toto

opatření je nezávislé na konečném rozhodnutí o protiprávnosti chování dotčené osoby. Tímto způsobem je možné vykazat ze společného bytu či domu i osobu, která je jeho výhradním vlastníkem. Současně může být jednání násilníka vyšetřováno v rámci trestního řízení či projednáváno v přestupkovém řízení. Vykazání z bytu znamená, že útočník má zakázán vstup do společného obydlí a jeho bezprostředního okolí na dobu 10 dnů.

Jaké jsou další možnosti obrany?

Pro oběti domácího násilí existuje dále možnost domáhat se ochrany cestou občanskoprávního řízení u soudu – tedy podáním návrhu na vydání předběžného opatření podle § 403 o zvláštních řízeních soudních. Nezletilý starší 16 let má pro řízení plnou procesní způsobilost. Tento návrh může oběť domácího násilí podat buď poté, co již bylo vydáno výše popsané opatření policie nebo i bez tohoto opatření. Soud může násilné osobě uložit např. aby dočasně opustila byt nebo dům nebo do něj nevstupovala a aby se zdržela setkávání s ohroženou osobou. Soud musí v těchto případech rozhodnout do 48 hodin. Toto předběžné opatření soudu trvá jeden měsíc od jeho vykonatelnosti. Před uplynutím této doby může ohrožená osoba požádat o jeho prodloužení. Maximální doba vykazání pachatele může být až jeden rok.

JAK VÁM MŮŽE BÝT NÁPOMOCEN VEŘEJNÝ OCHRÁNCE PRÁV?

Veřejný ochránce práv Vám může pomoci jen v rámci své působnosti vymezené zákonem č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, což může být

zejména v případě neuspokojivého jednání nebo nečinnosti Policie ČR (nikoli však pokud vystupuje jako orgán činný v trestním řízení), orgánů sociálně-právní ochrany dětí a správních orgánů příslušných k projednání přestupků.

Kontakty:

Adresa:

Magistrát města Ústí nad Labem
OSV - OSPOD

Velká hradební 2336/8
400 01 Ústí nad Labem

Telefon:

pevná linka: 475 271 111
fax: 475 271 724

E-mailová adresa:

podatelna.magistrat@mag-ul.cz

Internetové stránky:

<http://www.usti-na-labem.cz>

Tísňová volání

Intervenční centrum: 475 511 811
Zdravotnická služba: 155
Policie ČR: 158
Městská policie: 156
Univerzální tísňová linka: 112

Telefonická pomoc

Linka pomoci: 475 603 390
DONA linka Bílého kruhu bezpečí
Praha: 251 511 313
Linka bezpečí dětí a mládeže
Praha: 800 155 555